

ДОХОДИ, РАЗХОДИ И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ДОМАКИНСТВОТА ПРЕЗ ЧЕТВЪРТТО ТРИМЕСЕЧИЕ НА 2013 ГОДИНА

Доходи на домакинствата

Общият доход средно на лице от домакинство през четвъртото тримесечие на 2013 г. е 1 228 лв. и спрямо същия период на 2012 г. се повишава с 6.1%.

Основен източник на доход на домакинствата продължава да бъде **работната заплата**, която формира 54.0% от общия доход. Доходите от работна заплата през четвъртото тримесечие на 2013 г. средно на лице от домакинството са 663 лв., което е с 9.8% повече спрямо същото тримесечие на предходната година. Относителният дял на работната заплата в общия доход се увеличава с 1.8 процентни пункта за разглеждания период.

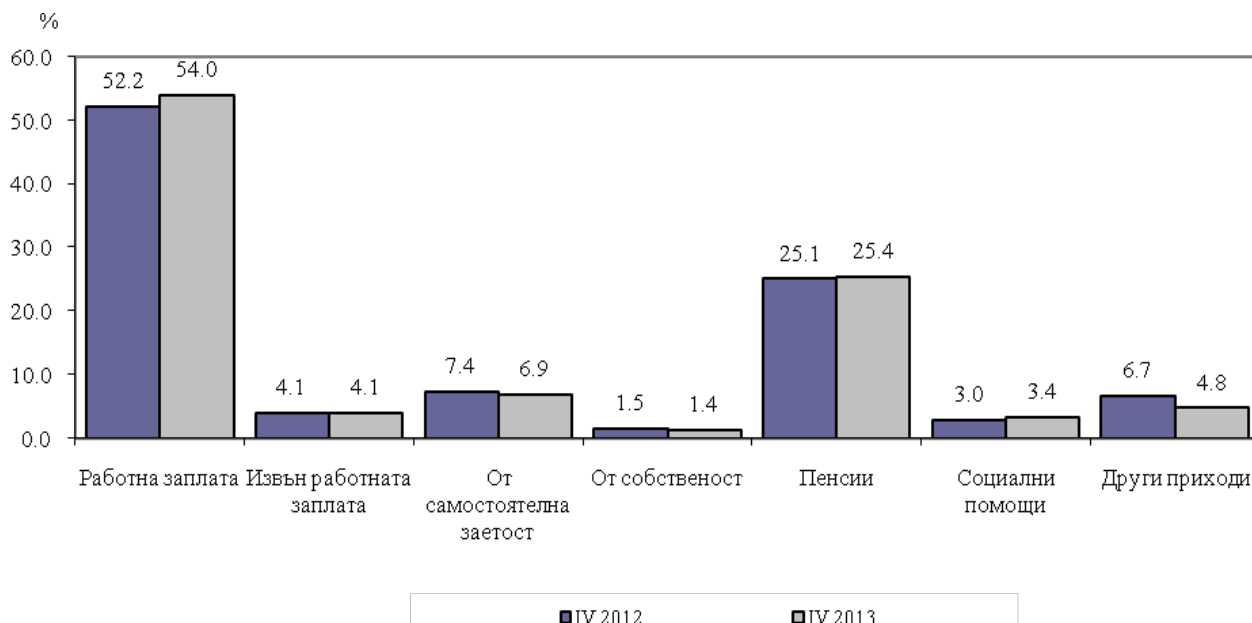
Вторият по значение източник на доход за българските домакинства са доходите от **пенсии**. Относителният им дял е почти без промяна и съставлява 25.4% от общия доход. В номинално изражение през четвъртото тримесечие на 2013 г. спрямо същото тримесечие на предходната година доходите от пенсии нарастват със 7.5% и достигат 311 лв. средно на лице от домакинство.

През четвъртото тримесечие на 2013 г. доходите от **самостоятелна заетост** средно на лице от домакинството остават почти без промяна спрямо същия период на 2012 г. и са 85 лева. Относителният им дял намалява с 0.5 процентни пункта и представлява 6.9% от структурата на общия доход.

Доходите от **социално осигуряване и социални помощи** през четвъртото тримесечие на 2013 г. имат сравнително малко значение за формирането на общия доход на домакинствата. Те са 43 лв. средно на лице от домакинството, а относителният им дял в общия доход нараства с 0.4 процентни пункта и представлява 3.4% от неговата структура.

Фиг. 1. Структура на общия доход на домакинство през четвъртото тримесечие на 2012 и 2013 година

През четвъртото тримесечие на 2013 г. относителният дял на **паричния доход** на домакинствата в общия доход почти се запазва както при предходни периоди и е 98.2%.

Разходи на домакинствата

Общият разход на лице от домакинство през четвъртото тримесечие на 2013 г. е 1 136 лв. и се увеличава спрямо същото тримесечие на 2012 г. със 7.4%. Най-голям дял при формиране на общия разход на домакинствата имат разходите за храна и жилище - 49.6% от всички разходи.

Най-същественото перо от бюджета на българските домакинства са разходите за **храна и безалкохолни напитки**. Като абсолютни стойности те се увеличават с 9.5% и през четвъртото тримесечие на 2013 г. са 387 лв. средно на лице в домакинството. Относителният им дял в общия разход намалява с 0.4 процентни пункта и е 34.1% през четвъртото тримесечие на 2013 година.

Разходите за **дома (вода, електроенергия, отопление, обзавеждане и поддръжане)** се понижават от 183 лв. през четвъртото тримесечие на 2012 г. на 176 лв. средно на лице от домакинството през същото тримесечие на 2013 година. Делът им в общия разход е 15.5% през четвъртото тримесечие на 2013 година.

Разходите за **здравеопазване** се повишават от 53 лв. през четвъртото тримесечие на 2012 г. на 65 лв. средно на лице от домакинството през същото тримесечие на 2013 г., а относителният им дял намалява с 0.2 процентни пункта и представлява 5.7% от общия разход.

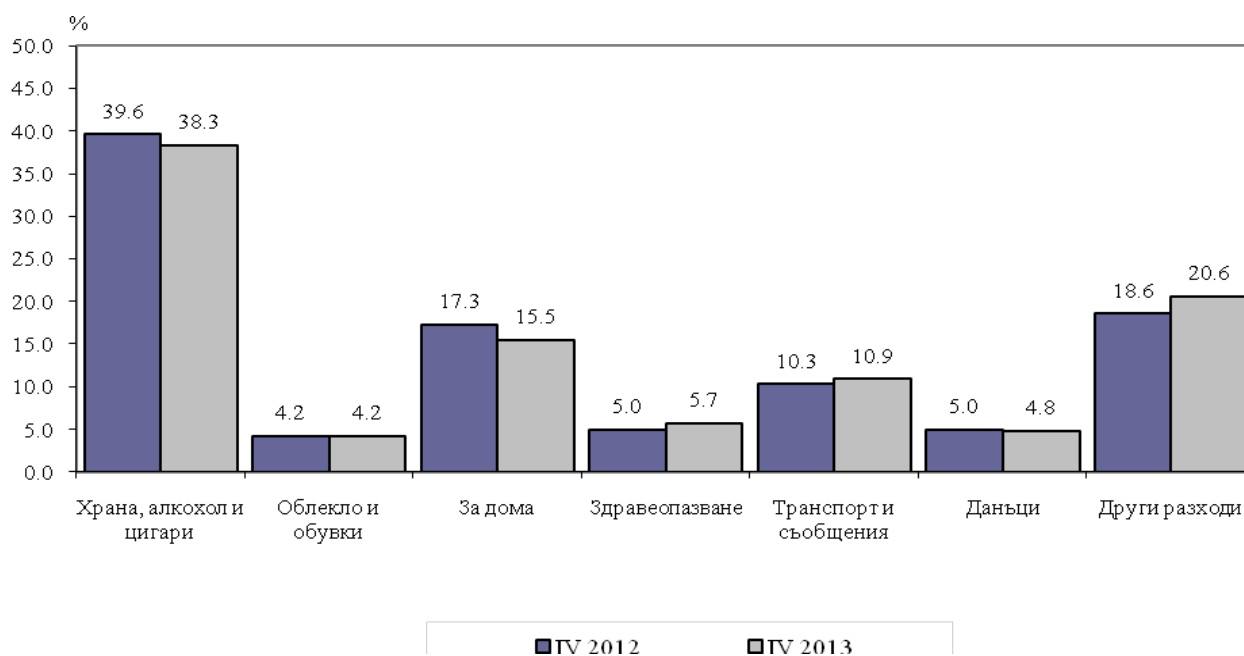
Като абсолютни стойности разходите за **транспорт и съобщения** се увеличават с 13.7% и достигат 124 лв. средно на лице, а относителният им дял намалява с 0.6 процентни пункта и е 10.9% от общия разход на домакинствата през четвъртото тримесечие на 2013 година.

Разходите за **алкохолни напитки и цигари** през четвъртото тримесечие на 2013 г. възлизат на 48 лв. средно на лице от домакинството. Техният относителен дял в общия разход е 4.2%, което е с 0.4 процентни пункта по-малко в сравнение с четвъртото тримесечие на 2012 година.

Увеличават се разходите за **облекло и обувки**. През четвъртото тримесечие на 2013 г. те са 47 лв. средно на лице. Делът им в общия разход е 4.2% и е същият както през четвъртото тримесечие на 2012 година.

Фиг. 2. Структура на общия разход на домакинство през четвъртото тримесечие на 2012 и 2013 година

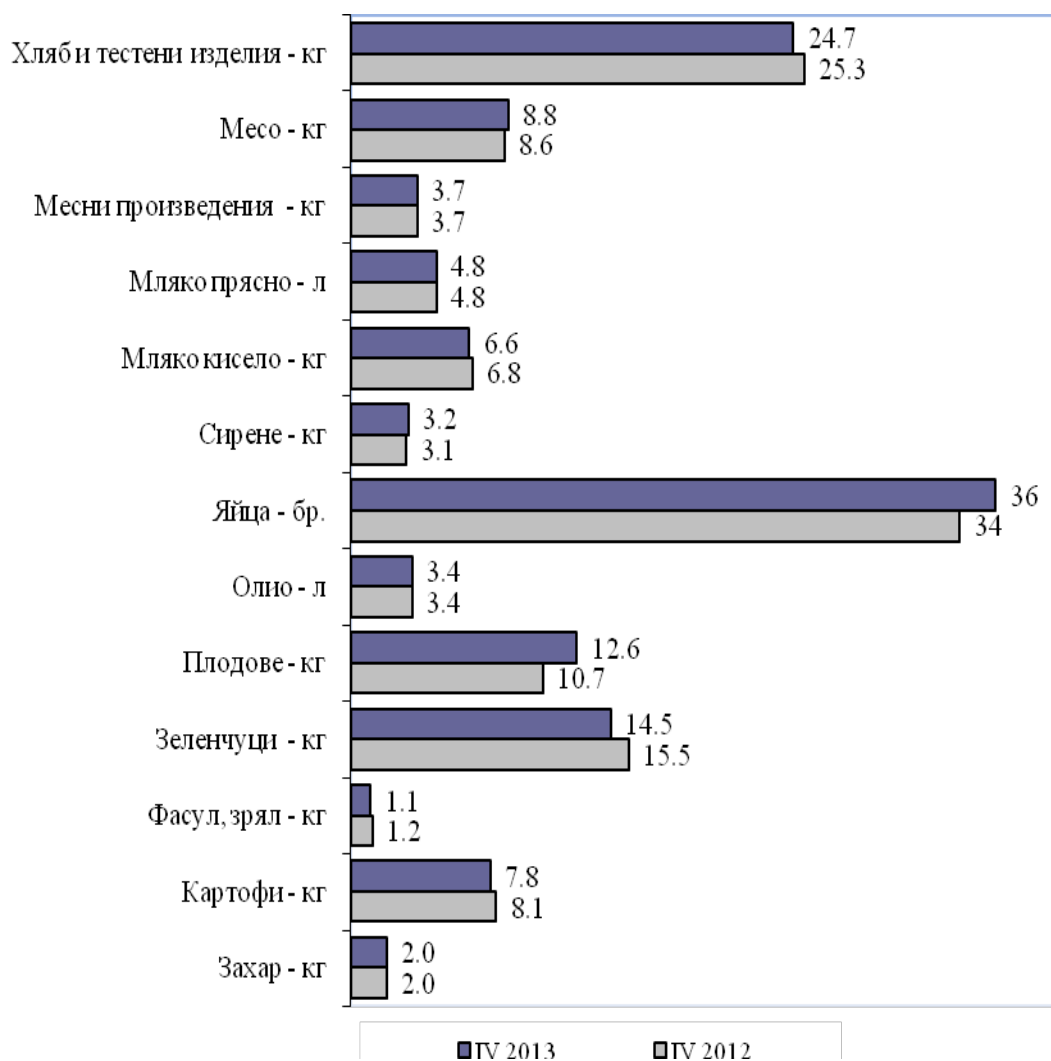

Потребление на домакинствата

Потреблението на основни хранителни продукти средно на лице от домакинство не се променя съществено през четвъртото тримесечие на 2013 г. спрямо същото тримесечие на 2012 година. Увеличение се наблюдава при консумацията на плодове - от 10.7 кг на 12.6 кг, месо - от 8.6 кг на 8.8 кг, сирене - от 3.1 на 3.2 л, и яйца - от 34 на 36 броя. Намалява потреблението на хляб и тестени изделия - от 25.3 на 24.7 кг, зеленчуци - от 15.5 кг на 14.5 кг, кисело мляко - от 6.8 на 6.6 кг, картофи - от 8.1 кг на 7.8 кг, и зрял фасул - от 1.2 кг на 1.1 кг.

Фиг. 3. Потребление на основни хранителни продукти средно на лице от домакинство през четвъртото тримесечие на 2012 и 2013 година

Методологични бележки

Данните са получени от **тримесечното** наблюдение на домакинските бюджети. Наблюдението е репрезентативно, като се използва случайна извадка от домакинства.

Обикновено домакинство образуват две или повече лица, които живеят в едно жилище или в част от жилище, хранят се заедно и имат общ бюджет, независимо от това дали имат роднински връзки помежду си. Домакинство е и едно лице, което живее самостоятелно, храни се отделно и има свой отделен бюджет.

Колективните домакинства не са обект на изучаване на домакинските бюджети.

Основните показатели за доходите, разходите и потреблението се оценяват **тримесечно и годишно** и се представят под формата на средни величини и относителни дялове.

Доходите на домакинствата в пари и натура включват доходите на всички членове на домакинството от работна заплата, пенсии, самостоятелна заетост, обезщетения за безработни, социални помощи и други. Включват се и други доходи, общи за домакинството, като регулярните или еднократните трансфери от други домакинства и продажбите на имущество.

Разходите на домакинствата включват разходите за храна, напитки, тютюневи изделия, жилище (вода, електроенергия, отопление, обзавеждане и поддържане), транспорт, съобщения, здравеопазване, данъци, социални осигуровки и други.

Потреблението средно на лице от домакинството представлява количествата консумирани хранителни продукти и напитки при домашни условия и не включва консумацията в заведения за обществено хранене.

Подробна информация за наблюдението на домакинските бюджети и резултатите от него е публикувана на интернет страницата на НСИ в рубриката „Доходи и разходи на домакинствата”.

Общ доход на домакинствата по източници на доходи
за четвъртото тримесечие на 2012 и 2013 година

Източници	Четвърто тримесечие 2012			Четвърто тримесечие 2013		
	структура - %	средно на домакинство - лв.	средно на лице - лв.	структура - %	средно на домакинство - лв.	средно на лице - лв.
Общ доход	100.0	2715.13	1156.82	100.0	2926.83	1227.93
Брутен общ доход	94.9	2577.65	1098.25	96.1	2813.18	1180.25
Работна заплата	52.2	1417.72	604.04	54.0	1581.16	663.37
Извън работната заплата	4.1	111.91	47.68	4.1	121.45	50.95
От самостоятелна заетост	7.4	202.20	86.15	6.9	203.21	85.25
От собственост	1.5	41.99	17.89	1.4	41.13	17.26
Пенсии	25.1	680.16	289.79	25.4	742.40	311.47
Обезщетения за безработни	0.5	13.63	5.81	0.7	20.72	8.69
Семейни добавки за деца	0.8	22.97	9.79	0.7	21.69	9.10
Други социални помощи	1.7	45.40	19.34	2.0	59.09	24.79
Регулярни трансфери от други домакинства	1.5	41.68	17.76	0.8	22.33	9.37
Приходи от продажби	0.7	18.88	8.04	0.7	21.53	9.03
Други приходи	4.4	118.60	50.53	3.1	92.12	38.65
Изтеглени спестявания	x	91.01	38.78	x	101.88	42.74
Заеми и кредити	x	33.96	14.47	x	44.96	18.86

Таблица 2

Общ разход на домакинствата по групи разходи
за четвъртото тримесечие на 2012 и 2013 година

Групи разходи	Четвърто тримесечие 2012			Четвърто тримесечие 2013		
	структура - %	средно на домакинство - лв.	средно на лице - лв.	структура - %	средно на домакинство - лв.	средно на лице - лв.
Общ разход	100.0	2482.55	1057.73	100.0	2706.79	1135.61
Потребителски общ разход	83.8	2080.96	886.63	82.8	2241.87	940.56
Храна и безалкохолни напитки	35.0	867.79	369.74	34.1	921.96	386.80
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.6	113.27	48.26	4.2	114.61	48.09
Облекло и обувки	4.2	104.03	44.32	4.2	112.48	47.19
Жилища, вода, електроенергия и горива	13.9	345.27	147.11	12.4	335.55	140.78
Жилищно обзавеждане и поддържане на дома	3.4	84.28	35.91	3.1	84.24	35.34
Здравеопазване	5.0	124.91	53.22	5.7	154.02	64.62
Транспорт	6.0	148.92	63.45	6.6	179.40	75.27
Съобщения	4.3	106.86	45.53	4.3	115.88	48.62
Свободно време, културен отдих и образование	3.6	89.00	37.92	4.4	118.85	49.86
Разнообразни стоки и услуги	3.9	96.64	41.17	3.9	104.89	44.00
Данъци	5.0	122.90	52.36	4.8	130.78	54.87
Социални осигуровки	6.3	155.83	66.39	6.3	170.48	71.52
Регулярни трансфери към други домакинства	1.3	31.44	13.39	1.3	34.79	14.60
Други разходи	3.7	91.42	38.95	4.8	128.86	54.06
Влог	x	31.23	13.31	x	57.28	24.03
Покупка на валута, ценни книжа	x	0.07	0.03	x	0.22	0.09
Изплатен дълг и даден заем	x	110.23	46.96	x	108.71	45.61